

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI BANKLARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI TASHKIL QILISHDA YANGICHA USLUBLAR

Husniddin Amirqulov,

O'zbekiston bank-moliya akademiyasi magistri

Annotatsiya:

Maqolada buxgalterni yollash yoki ushbu faoliyatni autsorsing qilish orqali menejer o'z biznesining bunday muhim tarkibiy qismini unutishi mumkin emasligi xususida so'z yuritiladi. Shuningdek, u bankning barcha moliyaviy operatsiyalari, uning mol-mulki, aktivlari, kadrlar resurslari to'g'risida to'liq va ishonchli ma'lumotlarni o'z vaqtida olish va ularning dinamikasini nazorat qilish uchun g'amxo'rlik qilishi kerak.

Kalit so'zlar: buxgalteriya, xisob-kitob, pul, mablag', ba'za, mijoz.

Abstract:

The article talks about the fact that by hiring an accountant or outsourcing this activity, the manager cannot forget such an important component of his business. Also, he should take care to receive complete and reliable information about all financial operations of the bank, its property, assets, human resources and control their dynamics.

Keywords: accounting, calculation, money, funds, some, customer.

Аннотация:

В статье говорится о том, что, нанимая бухгалтера или передавая эту деятельность на аутсорсинг, руководитель не может забыть столь важную составляющую своего бизнеса. Также он должен позаботиться о том, чтобы получать полную и достоверную информацию обо всех финансовых операциях банка, его имуществе, активах, человеческих ресурсах и контролировать их динамику.

Ключевые слова: учет, расчет, деньги, фонды, некоторые, заказчик.

Buning uchun unga kerak: tashkilotingizda buxgalteriya xizmati to'g'risidagi Nizomni qabul qiling; buxgalteriya xodimlari uchun ish tavsiflarini tuzing va tasdiqlang; birlamchi hujjat aylanishi haqida g'amxo'rlik qiling; hisobga olish ma'lumotlari qaysi texnologiya bilan qayta ishlanishini hal qiling (odatda ixtisoslashtirilgan kompyuter dasturlari qo'llaniladi); hujjatlarni saqlash masalalarini hal qilish; vaqti-vaqti bilan qog'ozlarning saqlash muddatini tekshiring, ularning qiymatini aniqlang. Buxgalteriya xizmatining tuzilmalari Buxgalteriya-bu bankning to'liq tarkibiy bo'limi. Katta banklarda u bir kishi – bosh buxgalter tomonidan taqdim

etilmaydi, balki uning tarkibiy xususiyatlariga ega bo'lgan butun apparatdir. Bu bankni boshqarish xususiyatlariga, hisob ma'lumotlari hajmiga, faoliyat yo'nalishiga bog'liq.

Bugungi kunda banklarda ushbu bo'linma tuzilishining 3 asosiy shakli qo'llaniladi:

-chiziqli;

-funktional;

-bo'limlarning "qismida". Buxgalteriya hisobini chiziqli tashkil etish ushbu xizmat tuzilishining eng oddiy variantidir. Kichik buxgalteriya shtatida, 10 kishigacha qo'llaniladi. Ushbu turdagi tuzilma bilan barcha buxgalteriya xodimlari bosh buxgalterga bo'ysunadilar, ular o'z navbatida to'g'ridan-to'g'ri rahbariyatga hisobot berishadi. Buxgalteriya hisobining funktsional tuzilishi guruhlar yoki bo'limlarning mavjudligini nazarda tutadi, ularning har biri buxgalteriya hisobining ma'lum bir turi bilan shug'ullanadi: ish haqi, moddiy aktivlar, tayyor mahsulotlar, ishlab chiqarish xarajatlari va boshqalar. Guruh boshliqlarini bosh buxgalter boshqaradi. Buxgalteriya xizmatini tashkil etishning ushbu shakli o'rta va ba'zi yirik korxonalar tomonidan qo'llaniladi. Tarkibiy bo'linmalar kontekstida buxgalteriya hisobini tashkil etish tashkilotning har bir alohida bo'limida (ustaxona, ishlab chiqarish maydoni) bunday bo'lim mavjudligini anglatadi. Boshqacha qilib aytganda, bu har bir bo'lim uchun alohida buxgalteriya hisobi. Har bir uchastkada alohida buxgalteriya tuzilmasida ishni tashkil etadigan o'z oqsoqoli bor. Bunday bo'linma doirasida buxgalteriya hisobi funktsional xususiyatlarga muvofiq amalga oshirilishi mumkin. Turli xil faoliyat bilan shug'ullanadigan yirik korxonalarda ushbu tuzilma operatsiyalarning to'liqligini qamrab olishga yordam beradi. Tashkilotda buxgalteriya hisobi uning asosiy elementlarini rejalashtirishdan boshlanadi. Hujjatlar va ish oqimi rejasi. Tashkilotlar birlamchi hujjatlarning aksariyat shakllarini ishlab chiqish huquqiga ega, alohida maxsus guruhlar bundan mustasno (masalan, kassa buyurtmalari). Hisoblarning ish rejasi. Tashkilot o'z faoliyatining o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda uni odatiy asosda yaratadi. Inventarizatsiya rejasi. Inventarizatsiya qilish uchun majburiy shartlar mavjud, masalan, yillik hisobotdan oldin. Biroq, bank qo'shimcha shartlarni ham taqdim etishi mumkin. Inventarizatsiyaning biznes jarayonlariga ta'siri minimal bo'lishi muhimdir. Hisobot rejasi. Bankning buxgalteriya va soliq hisobotlarining tarkibi uning individual xususiyatlariga bog'liq. Masalan, umumiy soliq tizimi uchun deklaratsiyalar ro'yxati bitta, maxsus rejimlar uchun esa butunlay boshqacha bo'ladi. Tashkiliy va texnik reja. U buxgalteriya hisobini tashkil etishning umumiy tartibini, shu jumladan ishlatilgan dasturiy mahsulotlarni o'z ichiga oladi. Buxgalteriya hisobini tashkil etish usullari Korxonaning buxgalteriya hisobini tashkil etish va yuritish turli xil variantlarda mumkin. 402-FZ-sonli qonunning 7-moddasi. Direktor buxgalteriya hisobi uchun javobgardir, shuning uchun unga quyidagi variantlardan birini tanlash huquqi beriladi: Yozuvlarni o'zingiz saqlang. Bunga faqat kichik va o'rta biznes vakillari uchun ruxsat beriladi, san'atning 5-bandida ko'rsatilgan ayrim toifalar bundan mustasno. Shu bilan birga, menejer, agar u buxgalteriya hisobi bo'yicha mutaxassis bo'lmasa, ko'pincha turli xil onlayn xizmatlardan foydalanadi. Buxgalteriya

hisobini bosh buxgalterga topshiring. Yaxshi buxgalterni qanday topish mumkin biz bu erda yozdik. Mustaqil mutaxassis bilan buxgalteriya xizmatlarini ko'rsatish bo'yicha fuqarolik shartnomasini tuzing. Buxgalteriya funktsiyalarini konsalting banksiga topshiring. Outsourcing opsiyasi ko'p hollarda biznesmen uchun boshqalardan ko'ra afzalroqdir. Nima uchun-biz bundan keyin ko'rib chiqamiz.

Buxgalteriya outsorcingining afzalliklari

Buxgalteriya hisobini outsorcing qilish orqali bank egasi quyidagi afzalliklarga ega bo'ladi: Daromad keltiradigan biznes jarayonlariga e'tibor qaratish mumkin. Endi fors-major holatlariga bog'liq emas. Axir, buxgalter (ham xodim, ham pudratchi) kasal bo'lib qolishi yoki ishdan ketishi mumkin va ko'pincha — eng noo'rin daqiqada, masalan, hisobot berishdan oldin. Buxgalteriya hisobini tashkil etish xarajatlarini tejaydi. Buxgalteriya outsorcingining narxi, qoida tariqasida, doimiy ishchilar uchun xarajatlardan past (ish haqi, sug'urta mukofotlari, ish joylarini tashkil etish va saqlash va boshqalar). Biznesning soliq xavfsizligini oshiradi-bankning o'ziga ham, uning birinchi shaxslariga ham jarima va boshqa sanksiyalarni qo'llash xavfi kamayadi. Mehnat qonunchiligiga rioya qilish nuqtai nazaridan xavfsizlikni oshiradi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Бухгалтерия // Энциклопедический словарь Брокгауза и Ефрона : в 86 т. (82 т. и 4 доп.). — СПб., 1890—1907. В родственных проектах
2. Каморджанова Наталия Александровна, Карташова Ирина Валериевна. Бухгалтерский учет. Краткий курс. — 6-ое. — Питер, 2009. — 320 с. — ISBN 978-5-91180-661-3.
3. Пачоли, Лука. Трактат о счетах и записях. — ФиС, 1994. — 320 с. — ISBN 5-279-01215-7.
4. Пачоли Л. Трактат о счетах и записях / Л. Пачоли; переводчик — Э. Г. Вальденберг. — Москва : Издательство Юрайт, 2023. — 90с. — (Антология мысли). — Текст : непосредственный. ISBN 978-5-534-07605-9
5. Шеремет А. Д. Бухгалтерский учёт // Всемирная история экономической мысли: В 6 томах / Гл. ред. В. Н. Черковец. — М.: Мысль, 1987. — Т. I. От зарождения экономической мысли до первых теоретических систем политической жизни. — С. 478—484. — 606 с. — 20 000 экз. — ISBN 5-244-00038-1.